

Aktuelt nå

Idet dette nummeret av *Barn* nærmer seg ferdigstilling og mange nordiske barn akkurat har hatt vinterferie, har en norsk TV-kanal rystet sitt publikum med en reportasje om barn som blir overlatt til seg selv i Syden. 150 norske barn driver nærmest rundt på strender og gater i det sydlige Spania mens foreldrene, i de fleste tilfeller mødrene, ruser seg og betrakter barna som en klamp om foten. Når den norske skolen i Spania fatter mistanke om slike forhold og melder fra, slik de er pålagt, virker det som om disse barna faller mellom alle stoler. Verken spanske eller norske myndigheter ser ut til å kjenne sitt moralske ansvar når det gjelder å rydde opp i juridiske forhold for å sikre disse barna de rettigheter vi tar som en selvfølge her oppe i nord.

Det er langt fra Spania til Skandinavia. Det kan også, som vi aner av beskrivelsen ovenfor, være stor avstand mellom det bildet mange av oss liker å ha av barns rettigheter i våre nordiske velferdssamfunn og hverdagslivets realiteter, slik de fortoner seg for dem som av ulike grunner faller utenfor. Det kan bli flere som faller utenfor. Det har i de to siste tiårene skjedd fundamentale endringer i struktureringen av verdensøkonomien. Vi overskuer enda ikke konsekvensene av slike endringer. Begreper som globalisering, de-regulering, privatisering og individualisering er etter hvert ord som har kommet inn i språket. Disse nye ordene forteller noe, men hva er det de forteller? Og hva har globalisering å bety for barn og barns velferd? Hvordan virker endringer i økonomi, markeder og arbeidsliv inn på folks dagligliv? Dette er spørsmål som, uansett fokus og problemstillinger, i økende grad vil prege den framtidige barne- og barndomsforskningen.

I tillegg til artikler, bokanmeldelser og sammendrag av doktorgrads-avhandlinger, presenteres i dette nummeret av *Barn* en større prosjektbeskrivelse.

Først til prosjektbeskrivelsen. Norsk senter for barneforskning (NOSEB) og Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet ble i 2003 tildelt 10 millioner kroner fra Norges forskningsråd til prosjektet *Det moderne barn og det fleksible arbeidsmarked: Institusjonalisering og individualisering av barn i lys av endringer i velferdsstaten*. I tillegg til å gjennomføre 5 delprosjekter, er det etablert et nasjonalt nettverk og en internasjonal gruppe. Den opprinnelige prosjektbeskrivelsen, som er på engelsk, er å finne på NOSEB's hjemmeside. Det har imidlertid vært en del etterspørsel etter en oversettelse og vi har derfor bedt prosjektlederne om en presentasjon på norsk. Delprosjekte-

ne er satt sammen i den rekkefølge de hadde i den opprinnelige søknaden til Forskningsrådet.

En forsker som er ansvarlig for ett av disse delprosjektene er historikeren Tora Korsvold. Hun presenterer i dette nummeret av *Barn* sin artikkel *Barnehagebarnet – en framtidsinvestering? Om barnehageutbygging og endringer i offentlig velferd for barn*. Korsvold tar tak utredningen fra det statlige oppnevnte Kvalitetsutvalget hvor det ses på kvalitet i grunnopplæringen, barnehager inkludert. På bakgrunn av barnehagens historie og utfordringer fra nyere barndomsforskning, belyser Korsvold motiveringen for utvalgets forslag om at barnehager skal tilhøre det utdanningspolitiske området og at barn skal ha lovfestet rett til barnehageplass.

De to neste presentasjonene er to artikler som tematisk omhandler henholdsvis teologi og etikk. En bearbeidet versjon av et innlegg Sturla Stålsett holdt på Kristiansund Kirke Kunst Kulturfestival høsten 2003 har fått tittelen *Isak tar til orde: Barneteologisk kritikk av gudsbilder og offer-teologi*. Stålsett argumenterer for at en teologisk forståelse av barn må ta utgangspunkt i barns erfaringer som fullverdige mennesker i motsetning til det han kaller objektiverende og abstraherende tenkemåter.

Solveig Østrem tar i sin artikkel *Vold mot barn sett i lys av skillet offentlig og privat sfære* for seg det hun oppfatter som førskolelæreres etiske ansvar når de får mistanke om at foreldre utøver vold mot sine barn. Med et blikk på nærhetsetikken, som er vanlig innenfor omsorgs- og profesjonsetikk for eksempel i arbeid med barn, stiller Østrem seg kritisk til om denne etikken i enkelte situasjoner tilsidesetter rettferdighetsperspektivet, og dermed også kan anses å være risikofylt for barn.

Vi avslutter dette nummeret med en presentasjon av to bokanmeldelser og sammendrag av fire doktorgradsavhandlinger.

Vebjørn Tingstad og Barbara Rogers